

STEVEN BRAEKEVELDT

Het familiefeest

Een echt familieverhaal

Inhoud

Voorwoord 9

1

Mijn 'priemgetalnicht' 19

2

Mijn Malinese neef 29

3

Tante masseur 37

4

Mijn dooppeter Dantijn 51

5

De tante die nooit op het familiefeest kwam 59

6

Klein Hendrikske 63

7

De fanatieke tante Frideswinda 69

8

Mijn betovergrootvader Jan tijdens het ontstaan van België 73

9

De magnetische concubine, de afwezige aanwezige 77

10

Mijn neef zonder handen 83

11

Mijn eerste achterkleindochter 91

12

Mijn eventuele dochter of zoon 99

13

Mijn nicht met twee levens 103

14

Ludger, Baldrik en Céleste, de verzamelaars 113

15

De duistere nonkel 121

16

Mijn neef Luk, de kunsthandelaar in regentrommen 125

17

De autistische nonkel, ooit een huurling 129

18

De myrmecoloog Jan uit Frankrijk 133

19

De ngo-tante 141

20

Mijn kleurrijke neef Karel, de lampendesigner 147

21

Mijn muzikale familie 153

22

De kunstzieke antropologische nicht 157

Intermezzo 165

23

Elise, de kerkhoftante 169

24

De bijgelovige tante 173

25

De religieuzen 175

26

De nicht die door loodvergiftiging stierf 183

27

Mijn echte neef 187

28

De stemlozen 191

29

Het onherstelbare: ik, mezelf en mij 197

In het kort 203

Voorwoord

Mijn grootvader, dat hij in vrede mag rusten, huwde vier vrouwen, een voor elk seizoen van het jaar. Allen stierven op dezelfde dag in verschillende jaren.

Met zijn vier vrouwen verwekte hij twaalf kinderen, een voor elke maand. Elk kind werd geboren op een vrijdagmiddag en met een ander sterrenbeeld. Allen hadden een hartvormige moedervlek onder de linkertepel en roken vaag naar kamperfoelie en cederhout.

Als voorvechter van gelijke rechten wilde mijn grootvader zes meisjes en zes jongens. De zonen werden verwekt door het afbinden van zijn linkertestikel, meisjes door het afbinden van zijn rechtestikel. Door zijn Joodse origine hield hij enorm van gematria en hij bewonderde de rol van de Lamed Vav in de loop van de wereldgeschiedenis. Hij was gefascineerd door het nummer 36, nog maar eens een reden waarom hij zes jongens en zes meisjes wilde.

Hij huwde Anna-Bella tijdens een van de koudste maanden die men zich kan herinneren. Kippen vrozen vast aan de grond, vogels vielen als stenen uit de bomen en speeksel werd ijs vooraleer het als een knikker op de grond rolde. Het huwelijk voltrok zich in een seizoen waar al het vocht in de natuur netjes werd bijgehouden. Een meisje was dan ook de enige vrucht van dit huwelijk, dat amper twee jaar standhield.

Anna-Bella en mijn grootvader waren gewoon niet voor elkaar

bestemd. Zij schuimde alle feesten af in de hele regio, verleidend en flirtend, terwijl mijn grootvader voor het kleine meisje zorgde. Het waren de gekke jaren twintig, het tijdperk van Scott Fitzgerald en de overlevingsfeestjes zonder einde. Het waren de jaren waar echtscheidingen met grote vertwijfeling hun intrede deden in een uiterst conservatieve maatschappij. Hoewel echtscheidingen in ons land nauwelijks voorkwamen, voegden mijn grootvader en een van mijn grootmoeders hun namen met opvallende gretigheid toe aan die korte lijst.

Zijn tweede vrouw Geraldine, de lentevrouw, was een intelligente schoonheid met wie hij niet alleen een mentale maar ook een fysieke eenheid vormde. Het huwelijk werd gezegend met zes kinderen (drie jongens en drie meisjes na het om beurten afbinden van de testikels). Helaas voor mijn grootvader, nu al gezegend met zeven kinderen, hoestte Geraldine, zwaar allergisch voor de geur van cederhout, zich drie maanden na de eerste symptomen het graf in.

Kieskeurig was hij helemaal niet voor zijn zomervrouw, Marie. De zorg voor zeven kinderen viel niet te combineren met het uitbouwen van zijn zaak, en dus was het eerder uit pragmatische noodzaak dan uit liefde dat Marie haar intrede deed. Marie was tien jaar jonger, niet heel intelligent maar wel hardwerkend en de jongste dochter van een van de grotere herenboeren uit de streek. Ze was fijngebouwd en met haar smalle heupen werd haar eerstgeborene reeds als een wonder bestempeld (deze baby werd later de bierdrinkende verzamelaar genoemd, die jullie nog beter zullen leren kennen). Marie stierf tijdens de geboorte van hun tweede kind, op dezelfde dag als Anna-Bella en Geraldine, en liet mijn grootvader achter met negen kinderen.

De deur naar de Tweede Wereldoorlog stond open en mijn grootvader, die ouder en wijzer was geworden sinds zijn eerste huwelijk, nam een vrouw in dienst, Jeanneke, die liefdevol zou zorgen voor de kinderen. Hij daarentegen werkte dag en nacht, waardoor zijn zoektocht naar een nieuwe vrouw volledig naar de

achtergrond verdween. Jeanneke was lief. Geboren met een linkerbeen dat tien centimeter korter was dan haar rechterbeen kon je haar met haar specifieke, mankende tred zien wandelen door de straten met de negen mormels in haar kielzog.

Gedurende enkele jaren, alleen indien de zondag op de dertiende van de maand viel, nam hij de kinderen mee voor een uitstap naar zee. Oostduinkerke was de plaats waar hij van hield en waar Rivka zijn pad kruiste.

Ze was jong, mooi en behoorde tot een lange lijn van welvarende Joodse zakenmensen. Eén blik was voldoende voor beiden om te huwen in de herfst. Jeanneke bleef in dienst en kreeg nog drie extra kinderen toevertrouwd. Rivka was de enige vrouw die het spannend en opwindend vond om zelf de teelballen van mijn grootvader af te binden met een ruwe vlaskoord.

De nieuwe scheut levenselixir die Rivka hem bezorgde, gecombineerd met haar opgedane levenswijsheid, liet hem toe er buitengewone bezigheden op na te houden. Zo was ze gek op het maken van neteljam, waar mijn grootvader eigenlijk een hekel aan had. Ze bezat de meest exotische cactusverzameling, en het ergste voor iedereen in huis waren het aantal kanaries dat overal aan het plafond hing en elk gesprek bijna onmogelijk maakte.

Mijn grootvader had er niets beters op gevonden dan al zijn kinderen alfabetisch te benoemen, zodat hij altijd wist welke voor of na de andere waren geboren. Zijn methodologie maakte het ook voor ons, zijn kleinkinderen, gemakkelijk om de namen te onthouden van alle tantes en nonkels. Sta me toe ze aan jullie voor te stellen. Er waren: Albertilla, de enige dochter van Anna-Bella; Baldrik, Céleste, Dantijn, Elise, Frideswinda, Gunehilda, de zes kinderen van Geraldine; Hendrik en Irmeline, de twee kinderen van Marie; en uiteindelijk Johanna, Kunegonde en Ludger, de drie kinderen van Rivka.

Rivka is de grootmoeder die ik heb gekend en die ik enorm bewonderde. Ze was jong, vooruitstrevend en het tegenovergestelde van de grootmoeders die ik af en toe tegenkwam bij mijn vrien-

den thuis. Als kind beseftte ik niet echt dat er eigenlijk weinig verschil was tussen de leeftijd van mijn oudste nonkels en mijn grootmoeder. Een grootvader die viermaal gehuwd was, was heel uitzonderlijk in die tijd.

De twaalf kinderen trouwden en met gemiddeld vier kinderen per gezin werd me een speelparadijs van ongeveer achtenveertig neven en nichten aangeboden. We groeiden samen op, deelden veel, stoeiden wat, ontdekten elkaars lichamen en verloren elkaar uit het oog.

Velen zagen elkaar om de zoveel jaar terug op het familiefeest.

Het jaarlijkse familiefeest was hét moment waarop iedereen de laatste nieuwtjes kon sprokkelen over hoe het leven iedereen behandelde, beëindigde of opnieuw liet beginnen. Elk jaar viel de zware taak op de schouders van een van de twaalf apostelen om dit grootse evenement te organiseren.

De juiste plaats vinden, alle nieuwe adressen verzamelen en vooral beslissen wie waar aan welke tafel plaats zou nemen, waarbij oude en nieuwe familievets en onuitgesproken geheimen hun plaats hadden, nam een vol jaar in beslag.

Er was de Joodse kant van de familie en de niet-Joden met wie rekening diende gehouden te worden. De liberale en de socialistische fractie, de sportievelingen en niet-sportievelingen, de elegant gekleden en de sloddervossen, de intellectuelen en de hardwerkende arbeiders, de vegetariërs en de vleeseters, de gehuwden, niet-gehuwden, nooit gehuwden en opnieuw gehuwden, de reizigers en de thuisblijvers, de spiritueel gezinden en de aardse, de idealisten en de ontgoochelden, de Franssprekenden en de Vlaams-nationalisten, de vrijmetselaars en de gelovigen, de homo's, de lesbiennes en de hetero's, de rijken, de succesvollen en de gevallen, de tot de oogleden gepierceten en de niet-gepierceten noch getatoeëerden, de creatievelingen en de saaie.

Het organiseren van het familiefeest was niet zomaar een taak, het was een regelrechte roeping, een bijna onmogelijke missie met slechts één voordeel: wanneer het feest achter de rug was, zou het elf jaar duren vooraleer de eer weer op het spel stond.

Ikzelf heb veel levenslessen opgestoken tijdens deze feesten en voornamelijk door het soort familie dat we waren. Er zaten enkele ‘normale’ mensen in onze familie, maar toch kleurde het overgrote deel een tikkeltje buiten de lijntjes. Heel waarschijnlijk zou hen een ander lot zijn toebedeeld tijdens de vorige eeuwen. Een brandstapel meer hier en daar of een patiënt in een verafgelegen gesticht zou me niet verbaasd hebben.

Alhoewel ik geen jaarlijkse adept ben van het familiefeest, vertoon ik me toch elke twee of drie jaar, want uiteindelijk is het wel een uitgelezen allegaartje om een paar uur tussen te vertoeven.

Om nog beter te begrijpen hoe deze feesten verliepen, doe ik een greep uit de mand van familieleden en beschrijf je een aantal prachtige exemplaren met wie ik een deel van mijn leven heb doorgebracht. Het zijn er slechts een aantal, maar hiermee til ik eventjes een deel van de sluier op, waardoor je een beter beeld krijgt van het soort familieleden waarmee ik te maken heb.

Dit boek zou echter nooit het daglicht hebben gezien zonder een nieuwe interne bibliothecaresse die me handig de herinneringen kon aanreiken waar ik naar op zoek was. Het lijkt me dan ook aangewezen dat ik haar aan jullie voorstel vooraleer ik het over mijn familieleden heb, want ze was van primordiaal belang voor dit boek.

Mijn nieuwe bibliothecaresse

Als baby ging mijn volle aandacht naar mijn teddybeer, mijn eten en mijn speelgoed. Dat moet zowat het enige zijn, naast de gezichten van mijn vader, moeder en zussen, dat mijn geheugen bevolkte.

Maar geleidelijk aan werden er beken, rivieren, koningen, veldslagen en auteurs bijgevoegd. Hoe ouder ik werd, hoe exponentieler de kennis zich opstapelde, en al die kennis werd dan nog eens verrijkt met reizen, ervaringen, indrukken en gevoelens.

Als gezin woonden we in verschillende landen: nog meer erva-

ringen, nog meer studies en complexiteit die allemaal een plaats moesten krijgen in mijn geheugen, mijn levensbibliotheek.

Van nature ben ik een chaotische poëet, en bij het schrijven van boeken vertoef je lange tijd in je eigen levensbibliotheek. Ik ken mensen die al hun kennis en indrukken netjes opslaan in daarvoor ontworpen vakjes in hun levensbibliotheek. Bij mij ligt dit helemaal anders. Naarmate ik ouder werd stapelde ik al mijn kennis en ervaringen gewoon op elkaar, op elk plaatsje, hoekje of kantje waar ik nog iets bij kon proppen.

Toen mijn bibliotheek uitpuilde, sloeg ik maar een paar muren uit en bouwde een aantal zijbibliotheken, waar de nieuwe kennis ongeordend in verdween. Jaar na jaar breidde die bibliotheek zich verder uit. Ik moest allerlei trappen bouwen, want de bibliotheek ging nu ook de hoogte in, maar nog steeds was alles stoffig en wanordelijk.

In het begin kwam ik nog tamelijk snel tot een antwoord wanneer ik op zoek was naar de naam van een plant, een plaats, een titel of een auteur. Helaas is dat vandaag helemaal anders, en dat komt niet door mijn leeftijd, maar omdat ik niet weet in welke kamer van mijn bibliotheek ik dat deel van mijn kennis heb opgeslagen.

‘Waarom zoek je niet naar een nieuwe bibliothecaresse?’ verscheen er op een ochtend op mijn scherm, zonder dat ik ook maar een van mijn vijfentachtig bondgenoten had aangeraakt. ‘Soms moeten we hier wel heel lang wachten tot je opnieuw een naam te binnen valt.’ Het moet bloed en tranen hebben gekost van mijn toetsen om dit bericht op mijn scherm tevoorschijn te toveren.

Zo’n twintig jaar geleden had ik een privébibliothecaresse aangeworven die op zoek was naar werk. Ze had al een gezegende leeftijd, maar was toch bereid om wat orde te scheppen in de stal die mijn levensbibliotheek ondertussen was geworden. Maar ik hield niet op met lezen. Week na week vlogen er extra boeken mijn geheugenbibliotheek binnen. Ik bleef maar reizen en startte zoveel nieuwe initiatieven dat het stokoude dametje een depressie

kreeg en op een ochtend mijn levensbibliotheek verliet terwijl ik me aan het scheren was, zonder ook maar enige boodschap achter te laten.

Aanvankelijk beseftte ik niet dat ze mijn hoofd had verlaten, maar na een tijdje begon ik te twijfelen of ik niet aan alzheimer leed. Het duurde een eeuwigheid voordat ik me de eenvoudigste feiten weer voor de geest kon halen, en het was op zo een ochtend dat ik het bericht van mijn vijftientig toetsen las.

Ik ging op zoek naar een jonge, intelligente en ervaren vrouw die deze zware taak op zich wilde nemen en plaatste een advertentie in de kring van hersenwerkers, waaronder de levensbibliotheken vielen. Ze mocht niet te mooi zijn, want anders liep ik het risico verliefd op haar te worden, wat mijn creativiteit op haar beurt zou verstoren.

Ergens moesten krijtlijnen worden getrokken. Ik wilde niet, zoals zovelen, besparen op haar loon. Hoevelen heb ik niet gezien die hun afspraken vergaten, te laat kwamen of de simpele dingen van het leven vergaten, omdat ze te gierig waren om een professionele hersenbibliothecaresse in te huren. Ik had gewoon geen keuze: ik moest tegemoetkomen aan de exorbitante eisen die me werden gesteld door een aantal kandidaten, want de enorme bergen herinneringen stapelden zich op voor de deur en verhinderden me om allerlei anekdotes op te halen die ik nodig had bij het schrijven. Schrijven ontstaat nu eenmaal wanneer herinneringen, vermengd met wat niet is en nooit zal zijn, samenkomen tot een nieuwe realiteit.

Ik was net beginnen te schrijven aan een nieuw boek over sommige van mijn familieleden, maar ik kon de herinneringen gewoon niet voor ogen halen. Ik zat voor een ongeschreven blad met leegtes. Het aanwerven van een professionele bibliothecaresse was mijn prioriteit geworden. Zonder haar zou er van schrijven geen sprake meer zijn.

De perfecte kandidate meldde zich aan, en zodra al het contractuele achter de rug was, voelde ik haar invloed onmiddellijk.

Reeds na een week riep ze me op om te praten over een organisatorische structuur en de daarbij benodigde leiding. De uitnodiging was uiterst professioneel en totaal niet te vergelijken met de theekransjes waarop de vorige bibliothecaresse me uitnodigde, waarbij ze eerder haar opinies deelde over mijn herinneringen dan het werkelijke ordenen ervan.

Ik was net een vergadering begonnen met collega's toen haar bericht in mijn neuronenbanen binnengleed. Ik antwoordde haar beleefd dat ze nog even geduld moest hebben tot ik me kon vrijmaken.

Ze was uiterst professioneel gekleed, met haar lievelingsauteurs en hun gezichten gedrukt op een zeer origineel en kleurrijk kleedje. Ze was door de ontelbare kamers gewandeld en verbaasde zich erover dat ik me überhaupt nog iets kon herinneren van mijn verleden gezien de oubollige klasseermethodes die er nog werden gebruikt. Ik ging zitten in de oude, afgeleefde zetel waar ik jaar in, jaar uit de theekransjes bijwoonde van mijn vroegere geheugenbibliothecaresse, en luisterde.

Ze wilde de nieuwste technologie toepassen op mijn geheugen en zou alle elementen naar de cloud brengen. Op die manier zou ik veel sneller toegang hebben tot de informatie die ik zocht, legde ze me uit.

Voorbij waren de lange wandelingen door mijn labyrint van kamers, kasten en stoffige hoeken. Ik vroeg haar of al die straling geen negatieve invloed zou hebben op mijn denken en creativiteit, maar een schaterlach was haar enige antwoord. Bon, dan was het maar zo: Stevens herinneringen in de cloud. Stel je voor.

Mijn mooie geheugenmanager ordent nu reeds meer dan een jaar mijn herinneringen en is ongeveer halverwege. Ik moet bekennen dat ik me opnieuw namen kan herinneren waartoe de toegang bijna was afgesloten.

Af en toe spreken we af en dan bloost ze eventjes als ze het over een aantal herinneringen heeft waar een hoge graad van intimiteit mee gemoeid is. Soms is ze hevig aangedaan als ze andere waar-

heden vindt die niet stroken met waarheden die ze in haar vorige functies moest klasseren.

Binnen anderhalf jaar zal ze alles op orde hebben, voorspelt ze me, en zullen al mijn herinneringen in de cloud zwemmen. De snelheid waarmee ik ervaringen en herinneringen opstapel, vertraagt met de leeftijd en ik hoop dat haar nieuw geïnstalleerde technologie het nog enkele decennia zal uithouden.

Af en toe praat ik er al met haar over, maar dan wuift ze alles weg met een glimlach en bevestigt ze alleen dat ze nooit in de levensbibliotheek van een politicus zal gaan werken, omdat daar te veel feiten en beslissingen rondhangen die elkaars tegenpolen zijn. Zo'n bibliotheek is nu eenmaal niet te ordenen. Met die kwinkslag gaat ze verder aan het werk in mijn hoofd.

Ik kan jullie allen verzekeren dat ik zonder haar dit boek nooit had kunnen schrijven, laat staan een eventueel volgend. Klaar voor mijn eerste familielid, mijn allerliefste 'priemgetalnicht'?

Steven Braekeveldt verzamelt graag verhalen via
stevbraek@gmail.com.

© 2026 Uitgeverij Manteau / Standaard Uitgeverij nv,
Franklin Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen en Steven Braekeveldt

info@standaarduitgeverij.be
www.standaarduitgeverij.be

Vertegenwoordiging in Nederland:
New Book Collective, Utrecht
www.newbookcollective.com

Eerste druk maart 2026

Omslagontwerp: Leen Depooter – quod. voor de vorm.
Opmaak binnenwerk: Ready2Print

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd,
opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige
vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen
of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Niets uit dit boek mag op enigerlei wijze worden gebruikt of gereproduceerd voor het
trainen van kunstmatige-intelligentietechnologieën of -systemen. Dit werk mag niet
gebruikt worden voor tekst- en datamining (artikel 4, lid 3 Richtlijn (EU) 2019/790).

ISBN 978 90 223 4248 0

D/2026/0034/18

NUR 301